МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 14

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку економіки України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 28 травня 2015 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 15.04.15)

Редакційна колегія:
А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук, доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 14: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. "Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку економіки України в умовах європейської інтеграції", 28 травня 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2015. — 258 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичної конференції, присвяченої проблемам і перспективам соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції.

Для науковців і громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2015
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2015

Коваль М. І.
Особливості застосування методики аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві *77*

Ковальчук А. Ю.
Сучасний стан та перспективи забезпечення економічної безпеки *81*

Козлова А. І.
Інноваційна діяльність — запорука успішного функціонування економіки та безпеки України *83*

Кулик А. В.
Основні підходи та методи наукового обґрунтування механізмів забезпечення сталого розвитку економіки регіонів *87*

Матюха М. М.
Аспекти управлінського обліку при формуванні інформаційного ресурсу підприємства в умовах застосування інформаційних систем *91*

Могилевская О. Ю.
Маркетинговые подходы к формированию инновационной политики промышленного предприятия как ключевого фактора повышения конкурентоспособности *93*

Морева В. В., Іванова В. В., Турбіна О. І.
Стратегія розвитку електроенергетичного комплексу регіону *97*

Медвідь Ф. М., Чорна М. Ф., Храпачевська О. П.
Правова культура суспільства в умовах європейської інтеграції *100*

Новальська Н. І., Суліма Н. М.
Управління якістю сільськогосподарської продукції та її конкурентоспроможність *106*

Тьорло В. О., Пантюх А. А.
Сучасні проблеми експорту інформаційних технологій суб'єктами господарювання України *108*

Тьорло В. О., Мірошніченко В. В.
Парадигма регіонального соціально-економічного розвитку України за умов європейської інтеграції *113*

Фещенко О. Л.
Стратегічні орієнтири розвитку промислового виробництва України *116*

Філіна Г. І.
Роль транснаціональних корпорацій у розвитку економіки України *119*

Черниш Л. О., Легка Л . М.
Інноваційні процеси як джерело економічного та соціального розвитку держави *123*

Чеховська О. М., Коваль М. І.
Реформування і розвиток бухгалтерського обліку в Україні *127*

Чирчик С. В.
Формування комплексу маркетингу освітніх послуг для навчальних закладів дизайн-освіти *131*

О. М. ЧЕХОВСЬКА
магістрантка, ІМЕФ МАУП

М. І. КОВАЛЬ
канд. екон. наук, с. н. с., проф. МКА, ІМЕФ МАУП

РЕФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Розвиток національної економіки, розширення економічної інтеграції та доступу до глобальних фінансових ринків спричиняють зростання попиту на підвищену прозорість та повноту економічної інформації. З метою сприяння економічному зростанню та адекватного задоволення потреб управління господарською діяльністю підприємств практика бухгалтерського обліку в Україні з 1999 року переживає суттєві перетворення. Реформування системи бухгалтерського обліку в період ринкових перетворень економіки України актуалізує вирішення проблем організації бухгалтерського обліку, які стають пріоритетним напрямом розвитку бухгалтерського обліку в умовах трансформації національної облікової системи до міжнародної практики. У даних обставинах така практика потребує адекватних національних заходів щодо удосконалення теорії облікових систем.

Найбільш активно на розвиток сучасної теорії бухгалтерського обліку впливають такі процеси як:

а) глобалізація, яка розширяє сферу впливу бізнесових інтересів до світових меж, активний перерозподіл товарних, сировинних та грошових потоків між структурами міжнародних корпорацій і холдингів, що зумовив появу міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ);
б) лібералізація господарської діяльності і розвиток міжнародної кооперації, що зумовило розширення зовнішньоторговельних операцій і викликало необхідність ведення обліку в різних валютах;
в) розвиток міжнародних фінансових ринків, які впливають на формування нових облікових і фінансових інструментів;
г) прогресуючий розвиток нових інформаційних технологій, що дозволяють оперативно опрацьовувати значні обсяги економічної інформації і практично в реальному часі отримувати бажані результати [7].

У звіті Світового банку про стан дотримання стандартів у сфері бухгалтерського обліку та аудиту [1] серед нагальних питань розвитку бухгалтерського обліку в Україні, які потребують вирішення, були визначені такі:

- усунути розбіжності між П (С)БО і МСФЗ;
- виокремити фінансову звітність загального призначення від податкової звітності;
- запровадити ефективний механізм розроблення проектів Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та внесення змін і доповнень до існуючих;
- змінити інституційний потенціал органу, що відповідає в Мінфіні за розробку П(С)БО;
- удосконалити вимоги щодо оприлюднення бухгалтерської звітності.

У контексті окреслених вище проблем, рекомендацій і досвіду міжнародної практики розглянемо стан організації та регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Світ знає три основні моделі організації бухгалтерського обліку:

- англо-американську, з найменш жорсткою регламентацією (типові представники — США, Канада, Великобританія та інші);
- континентальну європейську, з достатньо жорсткою регламентацією (її використовує більшість країн Західної Європи та інші);
- латино — американську, змішаний варіант, за яким у методології переважають рішення англо-американської школи, але вони проводяться за принципами європейської регламентації.

Якщо в країнах англо-американської моделі регулювання бухгалтерського обліку покладено на професійні організації бухгалтерів, то в країнах континентальної європейської моделі домінуючу роль у регулюванні бухгалтерського обліку і звітності відіграють державні органи, хоча ступінь та методи такого регулювання можуть бути у кожній країні різними.

В Україні головним регулятором бухгалтерського обліку на національному рівні, як уже зазначалось, є держава, яка через Міністерство фінансів України, Державне казначейство та Національний банк України:

- забезпечує проведення державної політки у сфері бухгалтерського обліку в державному і недержавному секторах економіки, банківській системі;
- забезпечує ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на єдиних методологічних засадах для всіх юридичних осіб;
- затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку і фінансової звітності у державному та недержавному секторах економіки та розробляє концепцію побудови плану рахунків бухгалтерського обліку;
- затверджує нормативно-правові акти з питань регулювання облікової політики суб'єктів державного сектору економіки;
- координує діяльність центральних органів виконавчої влади (зокрема спеціальних державних цільових фондів, Державного казначейства України та Національного банку України) у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Громадські організації бухгалтерів і аудиторів в особі Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України, Спілки аудиторів України та інших вирішують цілий комплекс важливих, але не нормотворчих завдань, серед яких розвиток і гармонізація бухгалтерського обліку й аудиту в країні на

підставі Міжнародних стандартів фінансової звітності і Міжнародних стандартів аудиту; сприяння впровадженню правил професійної етики, розроблених з урахуванням прийнятої моделі Кодексу професійної етики; сприяння розвитку програм професійного навчання і критеріїв сертифікації спеціалістів з бухгалтерського обліку і аудиту тощо.

Окреме місце між органами центральної виконавчої влади та професійним співтовариством бухгалтерів займає Методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України. У статті 7 Закону про бухгалтерський облік Методологічна рада визначається як дорадчий орган при Міністерстві фінансів України, метою якого є організація розробки та розгляду проектів стандартів та інших нормативно — правових актів з ведення обліку та складання звітності, вдосконалення організаційних форм та методів бухгалтерського обліку, методологічного забезпечення впровадження сучасної технології збору та обробки обліково-економічної інформації, розробки рекомендацій з вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів [5].

За такої моделі регулювання бухгалтерського обліку за державою, через Міністерство фінансів України та інші центральні органи виконавчої влади, залишається вирішення ключових питань організації бухгалтерського обліку, а саме: визначення державної політики у сфері бухгалтерського обліку, покладання відповідальності за вдосконалення правових норм, прийняття нормативного забезпечення, державний контроль за дотриманням законодавства у сфері бухгалтерського обліку [6]. А вирішення питань професійного співтовариства бухгалтерів, зокрема відстоювання інтересів представників бухгалтерської та аудиторської професій покладено на вищеназвані громадські організації.

Не заперечуючи в принципі статус та функції Методологічної ради, визначені Законом про бухгалтерський облік, слід зауважити, що для підвищення ролі та ефективності діяльності цього органу необхідно його організаційно реформувати та виписати процедуру розробки проектів нормативних документів аналогічно розгляду проектів стандартів у рамках діяльності Ради з Міжнародних стандартів фінансової звітності. Так, процес підготовки, розробки та прийняття стандартів бухгалтерського обліку пропонується здійснювати в такій послідовності:

- на першому етапі передбачається створення Методологічною радою підготовчої групи у складі спеціалістів відповідного профілю для роботи над запланованим проектом стандарту. У процесі роботи над проектом стандарту отримуються рекомендації, проводяться консультації та дискусії зі спірних питань;
- на другому етапі Методологічна рада подає проект основних принципів, що лягли в основу майбутнього стандарту на розгляд і широке обговорення громадськості;
- на третьому етапі, після вивчення отриманих коментарів та врахування слушних зауважень, доопрацьований варіант стандарту виноситься на розгляд громадськості для широкого ознайомлення та обговорення;

- на четвертому етапі, після вивчене чергових коментарів, проект стандарту доопрацьовується і схвалюється Методологічною радою;
- на п'ятому етапі розроблений стандарт затверджується Міністерством фінансів України. Цей етап передбачає також оприлюднення затвердженого стандарту.

Разом із публікацією стандарту даються та оприлюднюються роз'яснення до нього, в яких розкривається його зміст та містяться рекомендації щодо практичного застосування.

Така процедура розробки і прийняття П(С)БО та інших нормативних документів дозволить прозоро і фахового формувати сучасну нормативну базу, яка встановить на загальнодержавному рівні концептуальні засади бухгалтерського обліку і визначить основи для розробки концепцій з різних напрямів облікової діяльності, оскільки сутність та зміст організації облікової системи у Законі про бухгалтерський облік, на жаль, не визначені.

Не заперечуючи важливої ролі згаданих вище загальнодержавних нормативно-правових документів, як головних орієнтирів для поглиблення та розширення нормативно-правової бази з питань бухгалтерського обліку, на сьогодні існує необхідність у розробці концепції організації бухгалтерського обліку в країні, яка не тільки збагатить облікову теорію, але й сприятиме пошуку шляхів подальшого розвитку бухгалтерського обліку у сфері практичної діяльності. Особливої ваги наявність такої концепції організації бухгалтерського обліку набуває в період ринкових перетворень та глобалізації економічних відносин, для якого характерним є ведення обліку за МСФЗ.

Література

1. Звіт Світового банку про стан дотримання стандартів та кодексів (ЗДСК). Бухгалтерський облік та аудит. Україна. Грудень 2008 р. [Електронний ресурс] // ROSC: Доповіді про дотримання стандартів та кодексів / The World Bank Group. — [Б. м.], 2008. — 37 с. — Режим доступу: http://www.worldbank.org/ifa/rosc_aa_ukr_ukr.pdf
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. N 996-XIV // Нове діло. — 2000. — № 15. (34). — 13–20 жовтня.
3. Голов С. Теорія багатоцільового бухгалтерського обліку / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. — 2011. — № 4.
4. Давидюк Т. В. Зміна концепції бухгалтерського обліку під впливом дії постіндустріальної економіки / М. В. Давидюк // Вісник ЖДТУ. — 2010. — № 2 (52).
5. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник / О. В. Лишиленко. — 3-те вид., перер. і доп. — К.: Вид-во "Центр учбової літератури". — 2010. — 670 с.
6. Ловінська Л. Г. Оцінка в сучасній системі бухгалтерського обліку підприємств України: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Л. Г. Ловінська; Київ. нац. екон. ун-т. — К.: КНЕУ, 2007. — 375 с.
7. Лютова Г. М., Медвідь С. В. Дослідження предмету бухгалтерського обліку. Фінансовий простір № 2(6) 2012. — С. 93–97.